

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

**МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ
ДИСЦИПЛІН У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

до практичних занять для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта
предметної спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література),
ОП «Українська мова і література» філологічного факультету ДВНЗ
«Ужгородський національний університет»

Методика викладання літературознавчих дисциплін у закладах освіти : методичний посібник до практичних занять для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта предметної спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) ОП «Українська мова і література» філологічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет» / Уклад. Барчан В.В., Вотьканич М.І., Товт О.О. Ужгород, 2023. 26с.

Методичний посібник укладено на основі джерел:

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика викладання літературознавчих дисциплін у закладах освіти» для здобувачів вищої освіти галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта предметної спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) освітньої програми «Українська мова і література». Розробник Барчан В.В. Ужгородський національний університет, 2023.; Програма навчальної дисципліни «Методика викладання літературознавчих дисциплін у вищій школі» / Укладачі Л.М. Удовиченко, О.О. Бровко. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015; Робоча програма навчальної дисципліни «Методика викладання у вищій школі (методика викладання літературознавчих дисциплін)» для студентів галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 035 Філологія освітнього рівня другого (магістерського) спеціалізації 035.05 Романські мови і літератури (переклад включно) ОП 035.05.01 Мова і література (іспанська), 035.02 Мова і література (італійська), 035.03 Мова і література (французька). Розробник Л.М. Удовиченко. Київський університет ім. Бориса Грінченка, 2018. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/26450/1/L_Udovychenko_MVVSH_MVLD_F%D0%86_18_19_V_IF.pdf; Програма курсу для освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр педагогічної освіти. Викладач української мови та літератури» / Уклад. О. Семеног. Київ-Глухів: РВВ ГДПУ, 2005; Пархета Л. Методика викладання української літератури у ВНЗ. Навчально-методичний посібник / друге видання. Умань: Візаві, 2018; Семеног О. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури. Суми: ВВП "Мрія – 1" ТОВ. 2005. URL: http://pedmaster.ucoz.ua/_ld/0/2_Monografy.pdf ; Сиротенко В., Суровцева Р. Історія української літератури ХХ сторіччя та методика її викладання. Навчальний посібник. Київ: Вид.-во «Центр учбової літератури», 2020; Токмань Г. Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція. Київ: Міленіум, 2002; Ситченко А. Методика навчання української літератури в загальноосвітніх закладах. Київ: «Ленвіт», 2011 та інших джерел, указаних у списках рекомендованої літератури.

Укладачі – Барчан В. В., доктор філологічних наук, професор кафедри української літератури;

Вотьканич М. І., викладач кафедри української літератури;

Товт О.О., кандидат філологічних наук, асистент кафедри української літератури.

Рецензент – Ігнатович О. С., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури

Відповідальний за випуск – Кузьма О. Ю, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української літератури

Рекомендовано до друку вченою радою філологічного факультету УжНУ, протокол № 7 від 19.05.2023 р.

© Барчан В.В., 2023

© Вотьканич М.І., 2023

© Товт О.О., 2023

© УжНУ, 2023

З М І С Т

Пояснювальна записка	с.4
Теми практичних занять	с.6
Плани практичних занять.....	с.7
Індивідуальні завдання	с.24
Інформаційні ресурси в мережі Інтернет	с.25

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Методичний посібник укладено відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни «Методика викладання літературознавчих дисциплін у закладах освіти» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського рівня) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта предметної спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) освітньої програми «Українська мова і література».

Курс «Методика викладання літературознавчих дисциплін у закладах освіти» орієнтований на студентів ОП «Українська мова і література» філологічного факультету. Його призначення полягає у тому, щоб дати здобувачам необхідну теоретичну й методичну підготовку в галузі викладання української літератури в закладах середньої, професійно-технічної, фахової передвищої освіти, літературознавчих дисциплін у закладах вищої освіти, що є важливою умовою для їхньої майбутньої плідної педагогічної діяльності; підготувати здобувачів до успішного проходження педагогічної практики, що сприяє закріпленню теоретичних знань і формуванню професійних умінь та навичок; підготувати до передбачуваної самостійної професійно-педагогічної діяльності в ролі вчителя, викладача вищої школи. Курс дає уявлення магістрантам про основні засади методики викладання української літератури в базовій та старшій (профільній) школі ЗЗСО, про весь цикл літературознавчих дисциплін, що читаються на філологічних факультетах вищих навчальних закладів України, на філологічному факультеті УжНУ; про особливості, побудову, викладання історико-літературних і теоретичних курсів, їх взаємозв'язок один з одним й іншими філологічними дисциплінами та їх місце у філологічній освіті; про основні форми занять із літературознавчих дисциплін та методику їх проведення; про роботу викладача при підготовці до занять, організацію та керівництво самостійною навчальною та науковою діяльністю здобувачів вищої освіти; про форми підвищення свого професійного рівня.

Вивчення курсу орієнтує майбутнього вчителя/викладача на подальшу роботу над підвищенням своєї педагогічної майстерності, вивченням

педагогічного досвіду провідних учителів-словесників, викладачів-літературознавців кафедри, факультету та інших закладів, над удосконаленням своєї професійної діяльності та пошуку її нових форм, методик і засобів.

Методичний посібник містить теми, плани практичних занять, які спрямовані на закріплення знань про методику викладання української літератури в закладах загальної середньої освіти (старша школа, філологічний профіль), методику викладання дисциплін, що входять у цикл підготовки фахівця-філолога у вищій школі, про науково-методичні вимоги до проведення лекційних, практичних, семінарських занять, науково-дослідницької роботи, самостійної роботи студентів, організації та проведення навчальних і виробничих практик, про навчальну й науково-методичну літературу з цього напрямку діяльності.

У процесі виконання практичних занять здобувач оволодіває методикою проведення занять, а також організації та керівництва роботою учнів і студентів.

Курс розрахований на один семестр, становить 4 кредити в обсязі 120 годин (48 год. аудиторних: 28 лекційних і 20 практичних; 72 год. самостійної роботи). Підсумкова форма контролю – екзамен.

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

1. Основні засади шкільного курсу літератури..... с.7
2. Методичні основи викладання літератури в школі..... с.9
3. Підготовка фахівця у світлі концепції вищої філологічної освіти..... с.11
4. Тенденції літературознавчої підготовки у вищій школі..... с.13
5. Методичні аспекти й проблеми викладання історико-літературних курсів с.14
6. Методика вивчення теоретичних курсів..... с.16
7. Лекція як основна форма викладання літературознавчих дисциплін с.17
8. Практичні та семінарські заняття з літературознавчих дисциплін с.19
9. Самостійна робота студентів: організація та керівництво..... с.21
10. Практична підготовка в системі формування кваліфікованого вчителя-словесника с.22

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття № 1

Основні засади шкільного курсу літератури

План

1. Зміст і структура шкільного курсу української літератури.
2. Мета й завдання літературної освіти в базовій та старшій (філологічного профілю) школі.
3. Особливості вивчення української літератури в гуманітарних класах.
4. Організація, змістове наповнення факультативних та позакласних занять із літератури в старших класах (філологічний профіль).
5. Програми, підручники з української літератури: структура, зміст.
6. Концепція НУШ: основні цілі та завдання. Літературна підготовка у світлі концепції НУШ.

Завдання для самостійної роботи

- Опрацювати: Яценко Т. Диференціація літературного навчання в умовах профілізації URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/158553887.pdf>;
- Концепція НУШ. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

Рекомендована література

1. Авраменко О. Українська література (рівень стандарту) : підруч. для 11 кл. закл. загальн. середн. освіти. Київ : Грамота, 2019.
2. Дятленко Т. Про підготовку майбутнього вчителя української мови й літератури до роботи в профільній школі в умовах сучасного педагогічного закладу. *Українська мова й література в школі*. 2014. № 11.

3. Концепція
НУШ.URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
4. Модельні навчальні програми. Мовно-літературна галузь. URL: <https://imzo.gov.ua/model-ni-navchal-ni-prohramy/movno-literaturna-osvitnia-haluz/>
5. Програма «Українська література 10–11 клас». Профільний рівень. 2017 / авторський колектив: Г.О. Усатенко (голова робочої групи); А.М. Фасоля. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>
6. Українська література. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів 10–11 класи (рівень стандарту) / автор. кол.: Р. В. Мовчан (голова робочої групи); С. Р. Молочко (заступник голови) та ін. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>
7. Пахаренко В. Українська література (профільний рівень) : підруч. для 10 кл. закл. загальн. середн. освіти. Київ : Грамота, 2018.
8. Українська література (рівень стандарту) : підруч. для 10 кл. закл. загальн. серед. освіти / О. Авраменко, В. Пахаренко. Київ : Грамота, 2018.
9. Українська література. Рівень стандарту : підруч. для 10 кл. закладів загальної середньої освіти. / А. М. Фасоля, Т. О. Яценко, В. В. Уліщенко, Г. Л. Бійчук, В. М. Тименко. Київ : Педагогічна думка, 2018.
10. Українська література (рівень стандарту) : підруч. для 10 кл. закладів загальної середньої освіти / Л. Т. Коваленко, Н. І. Бернадська. Київ : УОВЦ «Оріон», 2018.
11. Українська література. Рівень стандарту : підруч. для 11 кл. закладів загальної середньої освіти / Л. Т. Коваленко, Н. І. Бернадська. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2019.
12. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти / О. В. Слоньовська, Н. В. Мафтин, Н. М. Вівчарик. Київ : Літера ЛТД, 2019.

13. Українська література (профільний рівень) : підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти / О. В. Слоньовська, Н. В. Мафтин, Н. М. Вівчарик. Київ : Літера ЛТД, 2019.
14. Фасоля А. М. Українська література (рівень стандарту) : підруч. для 11 кл. закладів загальної середньої освіти / А. М. Фасоля, Т. О. Яценко, В. В. Уліщенко, В. М. Тименко, Г. Л. Бійчук. Київ : УОВЦ «Оріон», 2019.
15. Яценко Т. Диференціація літературного навчання в умовах профілізації URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/158553887.pdf>.

Практичне заняття № 2

Методичні основи викладання літератури в школі

План

1. Специфіка уроку літератури. Вимоги до сучасного уроку літератури в старшій школі.
2. Форми уроків літератури в старшій школі.
3. Діалогізм і проблемність як принципи сучасного прочитання української літератури в школі.
4. Вивчення літературного процесу й художнього твору на уроках літератури.
5. Специфіка вивчення епічного літературного твору в старших класах (філологічного профілю) середньої школи.
6. Особливості вивчення теоретико-літературних понять у старших класах.
7. Методика вивчення життєпису митця в старших класах (філологічний профіль).
8. Інноваційні технології викладання літератури в старшій школі.

Завдання для самостійної роботи

- Опрацювати: Яценко Т. До проблеми вивчення літератури в умовах профільного навчання. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/705583/>

Рекомендована література

1. Бондаренко Ю. Загальна модель шкільного навчання української літератури. Рівне, 2017.
2. Бондаренко Ю. Жанрово-родовий аналіз літературного твору в школі. *Українська мова й література в школі*. 2019. № 3. С. 18–26; № 4. С. 6–11; № 5. С. 7–11.
3. Бондаренко Ю. Літературний аналіз у контексті розвитку критичного мислення школярів. *Українська мова й література в школі*. 2021. № 5. С. 10–15.
4. Ісаєва О. Про деякі прийоми візуалізації навчального матеріалу та їх роль у шкільному вивченні літератури. *Українська мова й література в школі*. 2020. № 6. С. 13–17.
5. Токмань Г. Методика навчання української літератури в середній школі. Підручник. Київ : ВЦ «Академія», 2013.
6. Українська література (рівень стандарту) : підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти / О. В. Слоньовська, Н. В. Мафтин, Н. М. Вівчарик. Київ : Літера ЛТД, 2019.
7. Українська література (профільний рівень) : підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти / О. В. Слоньовська, Н. В. Мафтин, Н. М. Вівчарик. Київ : Літера ЛТД, 2019.
8. Фасоля А. Літературна освіта: компетенції, компетентності, знання, уміння і навички. *Компетентнісний підхід до вивчення української літератури в основній школі* / Паламар С. П., Бійчук Г. Л. та ін. Київ : ВД «Сам», 2017. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/711881/2/%D0%9A%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>
9. Швець Л. Читацькоцентрична парадигма сучасного уроку як основний шлях подолання проблем читання. *Українська мова й література в школі*. 2019. № 6. С. 19–24.

10. Яценко О. Тенденції розвитку методики навчання української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах (друга половина ХХ–поч. ХХІ ст.). Київ : Педагогічна думка, 2016.

Практичне заняття № 3

Підготовка фахівця у світлі концепції вищої філологічної освіти

План

1. Філософія освіти: зміст, проблеми й перспективи.
2. Концепція літературної освіти.
3. Роль і місце української літератури в державній стратегії України: позиція й погляди науковців щодо сучасної літературної освіти.
4. Модель професійної підготовки майбутніх учителів, викладачів, науковців-літературознавців.

Завдання для самостійної роботи

- Групам студентів представити тези основних положень праць: Ключек Г. Літературна освіта в новій українській школі: стратегія і тактика реформування. *Дивослово*. 2017. Ч. 1. С. 7–11; Ключек Г. Літературна освіта в новій українській школі: стратегія і тактика реформування. *Дивослово*. 2017. Ч. 2. С. 2–11; Ключек Г. Когнітивні дисонанси сучасної літературної освіти. *Дивослово*. 2020. Ч. 6. С. 2–13; Микитюк В. Про шкільну лектуру, ЗНО та програму з української літератури (Погляд крізь призму Франкових сентенцій). *Дивослово*. 2015. Ч. 3. С. 2–7; Мовчан Р. Літературна освіта в українській загальноосвітній школі: сучасний стан, виклики реальності, реформування. *Дивослово*. 2017. Ч. 1. С. 2–6; Харчук Р. Лезо Оккама як принцип вивчення літератури в українській школі. *Дивослово*. 2017. Ч. 1. С. 12–14.
- Висловити власні міркування щодо порушених проблем.

Рекомендована література

1. Андрущенко В. Філософія освіти / Енциклопедія освіти. Київ : Юрінком Інтер, 2008. С. 960–980.
2. Галич О. Підручник XXI століття: проблеми, досвід, перспективи. *Освіта та педагогіні науки*. №1 (150). 2012. С. 71–75. URL: http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/36/1/Galych_ua.pdf
3. Джеджула О. М. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Вінниця: ВНАУ, 2021.
4. Дятленко Т. Про підготовку майбутнього вчителя української мови й літератури до роботи в профільній школі в умовах сучасного педагогічного закладу. *Українська мова й література в школі*. 2014. № 11.
5. Закон України Про вищу освіту URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
6. Концепція літературної освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0058736-11#Text>
7. Клочек Г. Літературна освіта в новій українській школі: стратегія і тактика реформування. *Дивослово*. 2017. Ч. 1. С. 7–11.
8. Клочек Г. Літературна освіта в новій українській школі: стратегія і тактика реформування. *Дивослово*. 2017. Ч. 2. С. 2–11.
9. Клочек Г. Когнітивні дисонанси сучасної літературної освіти. *Дивослово*. 2020. Ч. 6. С. 2–13.
10. Микитюк В. Про шкільну лектуру, ЗНО та програму з української літератури (Погляд крізь призму Франкових сентенцій). *Дивослово*. 2015. Ч. 3. С. 2–7.
11. Мовчан Р. Літературна освіта в українській загальноосвітній школі: сучасний стан, виклики реальності, реформування. *Дивослово*. 2017. Ч. 1. С. 2–6.
12. Харчук Р. Лезо Оккама як принцип вивчення літератури в українській школі. *Дивослово*. 2017. Ч. 1. С. 12–14.
13. Яблонська О. Українська література як державна стратегія України. *Дивослово*. 2020. Ч. 5. С. 2–3.

Практичне заняття № 4

Тенденції літературознавчої підготовки у вищій школі

План

1. Проблеми та інновації в практиці літературознавчої підготовки.
2. Модель професійної підготовки майбутніх викладачів, науковців-літературознавців. Компетентнісно-орієнтований підхід у системі професійної підготовки педагогів-словесників.
3. Стандарти філологічної освіти. ОПП, навчальні плани, програми, підручники.
4. Зарубіжний досвід професійної підготовки філологів: літературознавча підготовка (Німеччина, Англія, Франція, Польща, Чехія, США).

Завдання для самостійної роботи

- Підготувати реферат: Практика навчання літератури у вищих навчальних закладах зарубіжних країн (Німеччина, Англія, Франція, Польща, Чехія, Японія, Фінляндія, США).

Рекомендована література

1. Андрущенко В. Університетська освіта: тенденції змін. *Вища освіта України*. 2012. № 2. С. 5–15.
2. Базиль Л. Розвиток літературознавчої компетентності майбутніх учителів української мови і літератури. Київ, 2015.
3. Всеукраїнський круглий стіл «Шкільна літературна освіта: вчора, сьогодні, завтра». *Дивослово*. 2017. № 1. С. 14.
4. Клочек Г. Літературна освіта в новій українській школі: стратегія і тактика реформування. *Дивослово*. 2017. № 1; № 2.
5. Методика викладання у вищій школі. Навчальний посібник / О.В. Малихін, І.Г. Павленко та ін. Київ : КНТ, 2020.

6. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу / упорядники: М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, В.Д. Шинкарук, В.В. Грубінко, І.І. Бабин. Тернопіль: Вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2003.
7. Пархета Л. Методика викладання української літератури у ВНЗ. Навчально-методичний посібник / друге видання. Умань: Візаві, 2018.

Практичне заняття № 5

Методичні аспекти й проблеми викладання історико-літературних курсів

План

1. Зміст, завдання курсу «Історія української літератури», структура, принципи побудови.
2. Відбір навчального матеріалу відповідно до критеріїв: фундаментальність, актуальність, доступність.
3. Формування модулів, тем.
4. Відбір інформаційних джерел.
5. Методичні аспекти вивчення історико-літературних курсів:
 - а) загальнодидактичні методи навчання літератури;
 - б) методи літературознавчого аналізу.
6. Текстоцентризм і антропоцентризм у викладанні української літератури. Реалізація культурологічного підходу.
7. Форми організації навчальної діяльності здобувачів: пасивні, активні та інтерактивні форми організації роботи. Традиційні та сучасні форми роботи.
8. Особливості аналізу творів різних жанрів.
9. Методика вивчення біографії письменника.

Завдання для самостійної роботи

- Підготувати презентацію біографії письменника.

Рекомендована література

1. Бондаренко Л. Методика організації рольової гри «Урок літератури» для студентів-філологів (із досвіду роботи). *Українська література в загальноосвітній школі*. 2015. №5. С. 42–43.
2. Куцевол О. Вивчення життя і творчості Михайла Коцюбинського через рецепцію літературних і літературно-документальних джерел. Вінниця, 2015.
3. Марко В. Аналіз художнього твору. Навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2013.
4. Островська Г. Формування професійної готовності майбутніх учителів зарубіжної літератури до вивчення біографії письменників у загальноосвітній школі. Івано-Франківськ, 2017.
5. Пархета Л. Методика викладання української літератури у ВНЗ. Навчально-методичний посібник / друге видання. Умань : Візаві, 2018.
6. Романишина Н. Переваги системного методу вивчення української художньої малої прози студентами філологічних спеціальностей ВНЗ. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2014. № 2.
7. Семенов О. Мова і література в закладах нового типу та ВНЗ. Університетська лекція крізь призму традицій і сьогодення. *УЛМШ*. 2011. №7.
8. Сиротенко В., Суровцева Р. Історія української літератури ХХ сторіччя та методика її викладання. Навчальний посібник. Київ : Вид.-во «Центр учбової літератури», 2020.
9. Скорина Л. Аналіз художнього твору. Навчальний посібник для гуманітарних спеціальностей (філологія, літературна творчість, журналістика) Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2013.
10. Токмань Г. Методика викладання української літератури в середній школі. Підручник. Київ : ВЦ «Академія», 2013.рр
11. Щербина В., Волкова О. Інтерактивні технології на уроках української мови та літератури. Харків, 2015.

Практичне заняття № 6

Методика вивчення теоретичних курсів

План

1. Теоретичні дисципліни в системі літературознавчих курсів. Зміст, значення курсу «Вступ до літературознавства», зв'язок з іншими дисциплінами.
2. Структура курсу, формування модуля та тем.
3. Методика вивчення теоретико-літературних понять у курсі «Вступ до літературознавства».
4. Завдання, зміст курсу «Теорія літератури», зв'язок з іншими дисциплінами. Формування модулів, тем.
5. Методика вивчення категорій і понять теорії літератури.
6. Опанування концепцій сучасного вітчизняного і зарубіжного літературознавства.
7. Методика вивчення літературного напрямку.
8. Методика роботи з науковою літературою.
9. Програма, підручники, навчальні посібники.

Завдання для самостійної роботи

- Підготувати для презентації фрагмент лекції з курсу «Вступ до літературознавства», «Теорія літератури й основи естетики» (на вибір).
- Скласти 20 тестів до теми заняття.

Рекомендована література

1. Башманівська Л., Білоус Н. Практикум з методики викладання української літератури. Київ, 2013.
2. Лапко О. А. Основи теорії літератури : навч. посіб. для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 014.01 Середня освіта. Українська мова і література. Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені

- Тараса Шевченка». Старобільськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2021.
3. Нежива Л. Теорія і практика вивчення літературних напрямів українського письменства в школі. Полтава, 2016.
 4. Пархета Л. Методика викладання української літератури у ВНЗ. Навчально-методичний посібник / друге видання. Умань: Візаві, 2018.
 5. Токмань Г. Методика викладання української літератури в середній школі. Підручник. Київ : ВЦ «Академія», 2013.пр
 6. Ференц Н. Основи літературознавства. Підручник. Київ, 2009.
 7. Ференц Н. Теорія літератури і основи естетики. Навчальний посібник. Київ : Знання, 2014.
 8. Ференц Н. Теорія літератури та основи естетики. Ужгород, 2021.

Практичне заняття № 7

Лекція як основна форма викладання літературознавчих дисциплін

План

1. Лекція як основна форма викладання загальних літературознавчих курсів.
2. Види лекцій.
3. Структура лекції, зміст і значення кожної частини.
4. Підготовка та проведення лекції.
5. Особа лектора.
6. Ділова гра: презентація фрагмента лекції за обраною темою.
7. Обговорення й оцінювання результатів ділової гри.

Завдання для самостійної роботи

- Підготувати для презентації фрагмент лекції з курсу «Історія української літератури», «Актуальні проблеми сучасної української літератури», «Вступ до літературознавства», «Теорія літератури й основи естетики» (на вибір студента). Тип лекції – традиційна або нетрадиційна.

- Підготувати тези основних положень праці: Шарова Т., Шаров С. Використання інформаційно-комунікаційних технологій під час викладання історії української літератури. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: Філологія. 2016. Вип. 2 (36). С. 315–318.

Рекомендована література

1. Башманівська Л., Білоус Н. Практикум з методики викладання української літератури. Київ, 2013.
2. Джеджула О. М. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник. Вінниця : ВНАУ, 2021.
3. Історія української літератури I пол. XX століття: Методичні вказівки до проведення практичних занять для здобувачів вищої освіти галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» спеціальності 014 «Середня освіта» предметної спеціальності 014.01 «Середня освіта (Українська мова і література)» освітньої програми «Українська мова і література. Зарубіжна література» філологічного факультету ДВНЗ «УжНУ» / Укладач: Барчан В. В. Ужгород, 2023.
4. Історія української літератури XX ст.: У 2 кн. / за ред. В. Дончика. Київ : Либідь, 1998. Кн. 1: Перша половина XX століття.
5. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець XIX–поч. XXI ст. : У десяти томах. Т. 1–8. Київ: ВЦ «Академія», 2013–2021.
6. Куцевол О. Методика викладання української літератури (креативно-інноваційна стратегія). Київ: Освіта України, 2009.
7. Лановик М., Лановик З. Вивчення української усної народної творчості у вищій школі. *Вища школа*. 2001. № 6. С. 38–45.
8. Методика викладання у вищій школі. Навчальний посібник / О. В. Малихін, І. Г. Павленко та ін. Київ : КНТ, 2020.
9. Пархета Л. Методика викладання української літератури у ВНЗ. Навчально-методичний посібник / друге видання. Умань: Візаві, 2018.
10. Семенов О. Університетська лекція крізь призму традицій і сьогодення. *Українська мова і література в школі*. 2011. № 7. С. 47–50.

11. Сиротенко В., Суровцева Р. Історія української літератури ХХ сторіччя та методика її викладання. Навчальний посібник. Київ : Вид.-во «Центр учбової літератури», 2020.
12. Ткачук М. Українська література ХХ століття. 2-е видання, виправлене і доповнене. Київ : КНТ, 2020.
13. Ференц Н. Теорія літератури і основи естетики. Навчальний посібник. Київ : Знання, 2014.

Практичне заняття № 8

Практичні, семінарські заняття з літературознавчих дисциплін

План

1. Практичне заняття з літературознавчих дисциплін: призначення, специфіка, співвідношення з основними курсами.
2. Планування, методика підготовки й проведення практичного заняття.
3. Специфіка, призначення, види, методика проведення, планування семінарських занять із літературознавчих дисциплін.
4. Гра в структурі практичних і семінарських занять: ділові, рольові, дидактичні та ін. ігри. Методика проведення гри.
5. Функції викладача на практичних та семінарських заняттях.
6. Модульно-рейтингова система оцінювання знань на практичних та семінарських заняттях.
7. Методичне забезпечення практичних і семінарських занять.
8. Ділова гра: проведення фрагмента практичного заняття за обраною темою.
9. Обговорення й оцінювання результатів ділової гри.

Завдання для самостійної роботи

- Підготувати план-конспект та презентацію фрагменту практичного заняття з курсу «Історія української літератури», «Актуальні проблеми сучасної української літератури», «Вступ до літературознавства», «Теорія

літератури й основи естетики», «Українська усна народна творчість та народознавство» (на вибір студента).

Рекомендована література

1. Башманівська Л., Білоус Н. Практикум з методики викладання української літератури. Київ, 2013.
2. Джеджула О. М. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Вінниця : ВНАУ, 2021.
3. Історія української літератури I пол. XX століття: Методичні вказівки до проведення практичних занять для здобувачів вищої освіти галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка» спеціальності 014 «Середня освіта» предметної спеціальності 014.01 «Середня освіта (Українська мова і література)» освітньої програми «Українська мова і література. Зарубіжна література» філологічного факультету ДВНЗ «УжНУ» / Укладач: Барчан В. В. Ужгород, 2023.
4. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець XIX–поч. XXI ст. : підручник : у 10 т. Київ: ВЦ «Академія», 2013–2021. Т. 1–8. (Серія «Альма матер»).
5. Методика викладання у вищій школі. Навчальний посібник / О. В. Малихін, І. Г. Павленко та ін. Київ : КНТ, 2020.
6. Пархета Л. Методика викладання української літератури у ВНЗ. Навчально-методичний посібник / друге видання. Умань: Візаві, 2018.
7. Сиротенко В., Суровцева Р. Історія української літератури XX сторіччя та методика її викладання. Навчальний посібник. Київ : Вид.-во «Центр учбової літератури», 2020.
8. Ткачук М. Українська література XX століття / 2-е видання, виправлене і доповнене. Київ : КНТ, 2020.
9. Ференц Н. Теорія літератури і основи естетики. Навчальний посібник. Київ : Знання, 2014.

Практичне заняття № 9

Самостійна робота студентів: організація та керівництво

План

1. Зміст поняття «самостійна робота».
2. Планування самостійної роботи студентів.
3. Рівні та форми організації самостійної роботи.
4. Аудиторна та позааудиторна самостійна робота.
5. Керівництво самостійною роботою студентів.
6. Науково-дослідницька робота студентів із літературознавчих дисциплін.
7. Методи самостійної роботи студентів із літературознавчих дисциплін.
8. Консультації, їх види і роль у викладанні літературознавчих дисциплін і їх вивченні студентами.
9. Форми організації індивідуальної роботи студентів.
10. Використання можливостей інтернет-ресурсів під час вивчення літературознавчих дисциплін. Електронний підручник. Дистанційне навчання, навчання онлайн.

Завдання для самостійної роботи

- Опрацювати матеріал за виданням: Пархета Л. Методика викладання української літератури у ВНЗ. Навчально-методичний посібник / друге видання. Умань : Візаві, 2018;
- Підготувати огляд наукових досліджень з теми магістерської роботи. Використати положення розділу праці: Ковалів Ю. Абетка дисертанта: Методологічні принципи написання дисертацій. Київ: Твім інтер, 2009.

Рекомендована література

1. Джеджула О. М. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Вінниця : ВНАУ, 2021.
2. Ковалів Ю. Абетка дисертанта: Методологічні принципи написання дисертацій. Київ : Твім інтер, 2009.

3. Пархета Л. Методика викладання української літератури у ВНЗ. Навчально-методичний посібник / друге видання. Умань : Візаві, 2018.
4. Токмань Г. Методика навчання української і зарубіжної літератури: самостійна робота студента. Київ : Міленіум, 2019.

Практичне заняття № 10

Практична підготовка в системі формування кваліфікованого вчителя-словесника

План

1. Види практик у системі підготовки фахівця-словесника.
2. Мета, завдання, організація, проведення, захист, оцінювання фольклорної практики.
3. Педагогічна практика: положення про практику, зміст, мета, завдання. Організація проходження практики студентами. Основні професійно-методичні та психолого-педагогічні вміння студентів-практикантів.
4. Науково-дослідницька практика студентів-магістрантів. Мета, завдання, зміст, організація, звітність, оцінювання.
5. Права та обов'язки студентів-практикантів.
6. Обов'язки керівників практики від закладу вищої освіти та навчальних закладів.
7. Звітна документація, захист практики.

Завдання для самостійної роботи

- Ознайомитися з навчальними планами, принципами планування практик студентів-філологів, вимогами, змістом, завданнями практик. Проаналізувати програми навчальних та виробничих практик студентів. Внести пропозиції щодо змісту практик, форм проведення та оформлення матеріалів.

Рекомендована література

1. Джеджула О. М. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник. Вінниця : ВНАУ, 2021.
2. Пархета Л. Методика викладання української літератури у ВНЗ. Навчально-методичний посібник / друге видання. Умань : Візаві, 2018.
3. Токмань Г., Козубенко Л., Дига Н., Черниш Н. Практика в системі бакалаврської і магістерської освіти філолога: Літературознавчий аспект. Ніжин, 2017.

Індивідуальні завдання (у разі потреби)

Розробити конспект уроку/лекції (презентацію фрагмента уроку/лекції), скласти план-конспект практичного заняття, підготувати тести про життя і творчість одного з українських письменників:

1. Поема І. П. Котляревського «Енеїда».
2. Життєпис Т. Шевченка.
3. Життєва і творча доля І. Франка.
4. Драма Лесі Українки «Лісова пісня».
5. Творчість В. Самійленка.
6. Життєві й творчі віхи О. Кобилянської.
7. Життєва і творча біографія В. Стефаника.
8. Український футуризм і творчість М. Семенка.
9. Життя і творчість П. Тичини (Б.-І. Антонича, В. Свідзинського).
10. Ф. Потушняк-символіст: життя й поетична творчість.
11. Література рідного краю: проза В. Гренджі-Донського, Л. Дем'яна, О. Маркуша.
12. Життя і творчість М. Рильського (В. Сосюри, Є. Плужника).
13. Емігрантські шляхи Є. Маланюка (О. Теліги, О. Ольжича).
14. Проза української еміграції: У. Самчук (І. Багрянний).
15. Життєва й літературна доля М. Хвильового (В. Підмогильного, Гр. Косинки, О. Довженка).
16. Українська драматургія в особі М. Куліша (І. Кочерги).
17. Лірика В. Симоненка.
18. Поетичні обрії Л. Костенко.
19. Життя і творчі віхи Гр. Тютюнника.
20. Життя і творчість В. Стуса.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

Сайт УжНУ URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/>

Репозитарій УжНУ URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/>

Наукова бібліотека УжНУ URL: <http://www.lib.uzhnu.edu.ua/#myCarousel>

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського

URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

НУШ URL: <https://nus.org.ua/>

1. <http://www.ukrmova.dn.ua> – українська мова та література. Методичні матеріали до уроків, олімпіад та конкурсів. Календарне планування, тематична атестація, атестація учителя, розробки уроків.
2. <http://www.dilovamova.com> – українське ділове мовлення.
3. <http://poetry.uazone.net> – «Поетика», бібліотека української поезії
4. <http://bukvoid.com.ua> – «Буквоїд», книжковий портал
5. <http://slovopectia.org.ua> – «Словопедія», онлайн-словники
6. <http://ukrainezzosh75.blogspot.com/p/11.html> – матеріали про літературу кінця ХХ – початку ХХІ ст.
7. <http://skripnikmarina.usoz.ua> – онлайн-тести з української мови та літератури; довідники, кросворди, розробки уроків, презентації, аудіо- та відеоматеріали з української літератури тощо.
8. <http://eureka.usoz.ua> – цікавий матеріал з літератури.
9. <http://tsybulianskabigmirnet.blogspot.com> – блог «Еверест філології»
10. <http://school.xvatit.com> – «Гіпермаркет знань»
11. <http://pysar.net/vidu.php> – українська поезія (за алфавітом)
12. <http://www.parta.com.ua/ukr> – українська література
13. http://www.parta.com.ua/ukr/school_program – пряме посилання на сторінку з уроками
14. <http://www.ukrlitno.com.ua> – українська література – готуємося до іспитів (ЗНО)

Методика викладання літературознавчих дисциплін у закладах освіти: методичний посібник до практичних занять для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта предметної спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) ОП «Українська мова і література» філологічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет» / Уклад. Барчан В. В., Вотьканич М. І., Товт О.О. Ужгород, 2023. 26с.

© Барчан В.В., 2023
© Вотьканич М.І., 2023
© Товт О.О., 2023
© УжНУ, 2023